

forhold — disse fdeordnede Autoriteter ere noget saa ganske Særegt, og det er paa Grund heraf saa vanskeligt at frembringe et virkelig kraftigt Communalliv, at denne Gjenstand trænger til en særegen Bearbejdelse, til et eget Lovforslag. Derimod maa jeg billige, at man her tager Kjøbstad og Land sammen, idet man nemlig vil have en fælles Overautoritet for Kjøbstad og Land, idet jeg forøvrigt maa bemærke, at jeg med Hensyn til Kjøbstadernes indre Forhold troer, at man kun skal give de almindelige Grundtræk og overlade Bestemmelsen af særdeles Meget til de særegne Forhold, der finde Sted i de forskjellige Kjøbstæder.

Jeg skal slutte disse almindelige Bemærkninger, idet jeg kun skal tilføie, at jeg, ligesom flere, finder den ærede Forslagsstillers Tanke om Herredsraad hensigtsmæssig. Jeg troer imidlertid ikke, at man kan give dem ganske den samme Myndighed, som er foreslaaet; jeg troer saaledes ikke, at man kan tage hele Veivæsenet bort fra Sognene og lægge det ind under Herredsraadene, hvorimod man vel kan give dem en større Indflydelse paa Bestemmelser med Hensyn til Biveiene. Det er nemlig en stor Ulempe, at de forskellige Sogne, uagtet Biveiene danne et vigtigt Forbindelsesmiddel, dog arbeide i ganske forskjellig Retning. — Det er ogsaa muligt, at man kunde give Herredsraadene en noget simplere Indretning, at man kunde lade dem bestaae af Delegerede fra Sogneforstanderskaberne, men det skal jeg ikke nu gaae videre ind paa. — Jeg troer altsaa, at Forsamlingen, saaledes som Forholdene nu ere, vil gjøre vel i, at gaae ind paa dette Forslag, at søge at bringe ud af det, hvad der kan bringes ud, og at see at sikke sig den nærværende Indenrigsministers kraftige Bistand, for at see, om det dog ikke skulde være muligt, ved en Forening af den nuværende Indenrigsministers, den forrige Indenrigsministers og Forsamlingens egne Kræfter at løse denne Opgave.

Gleerup: Det er nogle Bemærkninger af den ærede fste Taler, der have opfordret mig til paany at tage Ordet. Jeg er ikke enig med den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts Afd. District (Monrad) i, at den Valgret, som foreligger i dette Lovforslag, er

i Overensstemmelse med, eller i sit Væsen kan sammenlignes med den Valgret, der er os given i Grundloven (Fol.). Jeg troer, at de ere meget forskjellige. Det, som giver den politiske Valgret sin Betydning, det er, at Borgere have den Overbeviisning, at de Mænd, de vælge, faae lovgivende Myndighed og Autoritet, og at Vælgerne derfor vide, at deres Anskuelser igjennem deres Stemmeret gjenstrænger den lovgivende Magt (Rigsdagen). Men, naar man nu undersøger den Valgret, der er given i dette Lovforslag, vil man see, at den indskrænker sig til at vælge den meest underordnede, meest ubetydelige Deel af den hele Communalbestyrelse. Saasnart Valgretten er brugt til at vælge Borgerrepræsentanter i Kjøbstæderne, en communal Autoritet, som ikke engang er bestyrende, men kun medvirkende og raadgivende, samt Sognecommissioner paa Landet, som nu ere sunne ned til rene Ubetydeligheder, saa slipper dermed Valgretten, og Vælgerne ere saagodtform uden al Indflydelse paa den hele øvrige communale Bestyrelses Sammensætning. Den ærede Rigsdagsmand vil maaskee sige, at Valgretten gjør sig gjældende paa en indirecte Maade; det er rigtig nok ogsaa kun paa en overmaade indirecte Maade, og aldeles ikke i Analogie med den indirecte Valgmaade, hvorpaa der vælges til Rigsdagen (Monrad: Til Landstinget!). Nei, der er vel Noget, der er fælles, men ogsaa Noget, som er meget forskjelligt, thi Vælgerne vælge Valgmænd med det specielle og det eneste Hverv paa deres Begne at vælge, men efter Lovforslaget faae vi permanente Valgcommissioner, som selv ere Autoriteter (Hør!), og en Valgmaade, hvorved den ene Autoritet vælger den anden (Hør!), og netop den underordnede Autoritet den overordnede. Uagtet jeg nok veed, at det er i Overensstemmelse med det Bestaaende, forekommer det mig dog at være meget unaturligt og farligt, at den underordnede Myndighed vælger den overordnede, vælger den Autoritet, som har en saa stor Indflydelse paa dens egen Bestyrelse. Naar man derfor har bragt den ærede Forslagsstiller saamegen Tak for den Valgret, han har givet, har jeg ikke kunnet istemme denne Tak; thi jeg formener, at det er en Valgret af en me-